

Eugen SIMION

Cultura gastronomică și literatura de ceremonial - de la stolnicul Cantacuzino la C. Negruzzi și M. Kogălniceanu (III)

Abstract

Ce mănâncă românii și ce loc ocupă, în genere, gastronomia în spațiul lor de existență? O primă observație pe care ești nevoit s-o faci este că inteligenția românească n-a avut și nu manifestă nici azi, când românii circulă mai mult prin lume, un interes special pentru gastronomie, ca dimensiune importantă în cultura lor. Doar scriitorii – și nici aceștia în număr prea mare – arată o oarecare sensibilitate pentru ceea ce se cheamă discursul gurmand. Altfel zis: introduc bucătăria în codul de existență a personajului, încearcă și, în câteva cazuri, reușesc să definească tipologia prin rafinamentul său, dimpotrivă, inapetența lui pentru știința de a găti și arta de a gusta. Caragiale și, după el, Sadoveanu sunt numele care vin numaidecât în minte. Aceștia au introdus, într-un chip mai hotărât, pranzul, cheful, masa de seară, banchetul, în fine, ceremoniile culinare însoțite de desfătările bahice în literatură, ca momente determinante în viața unui individ sau a unui grup social. Gastronomia poate defini spiritul unei epoci și psihologia unei clase sociale, așa cum se poate vedea în scrierea stolnicului Cantacuzino, a lui M. Kogălniceanu și Costache Negruzzi.

Cuvinte-cheie: gastronomia și existența, discursul gurmand, bucătăria și codul de existență a personajului, psihologia unei clase sociale, scrieri gastronomice

What is eating the Romanian people and what is the place of the gastronomy in their existentia space? A first observation that you are forced to do is that the Romanian intelligentsia did not have and did not manifest neither today, when the Romanian is travelling much more in the world, a really interest for gastronomy, as important dimension of their culture. Only the writers – neither these in a big number – show a certain sensibility for what is called the greedy discourse. Saying it in other terms, they introduce the kitchen in the existential code of the character, they are trying in some cases and succeed to define the tipology through the refinement or, on the contrary, the inappetency for the science of cooking and the art of tasting. Caragiale and, after him, Sadoveanu are the names wich come immediately into mind. These ones introduced, in a more decided manner, the lunch, the carousal, the dinner, the banquet, finally, the culinary ceremonies, accompanied by bacchic delights into literature, as crucial moments in the life of an individual or a social group. The gastronomy can define the spirit of a time and the psychology of a social class, as we may observe in Cantacuzino's, M. Kogălniceanu's and Costache Negruzzi's writings.

Keywords: the gastronomy and the existence, the greedy discourse, the kitchen and the existential code of the character, the psychology of a social class, gastronomic writings

Alexandru ZUB
Acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga,
in memoriam

Abstract

Mica expunere de față este o succintă comemorare a biografiei spirituale a uneia dintre personalitățile marcante a culturii romane postbelice, d-na Zoe Dumitrescu-Bușulenga, cercetător, critic și istoric literar, eseist, filosof al culturii și pedagog roman. Momentele biografice ale personalității elogiata se intersectează cu biografia autorului în câteva randuri, care au însemnat pentru el însuși schimbări radicale de destin.

Cuvinte-cheie: Zoe Dumitrescu-Bușulenga, biografie spirituală, cultura română postbelică, istoricul Alexandru Zub, critică și istorie literară

This short exposition is a concise reminder of a spiritual biography of one of most important personality of Romanian postwar culture, Mrs. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, researcher, literary critic and historian, essay-writer, culture philosopher and Romanian educator. The biographic moments of eulogied personality are crossing the author's biography some times, wich meant for author himself a radical change of his destiny.

Keywords: Zoe Dumitrescu-Bușulenga, spiritual biography, Romanian postwar culture, istoricul Alexandru Zub, literary critique and history

Cristian Tiberiu POPESCU
**Istoria Țării Românești și a
Bucureștilor săracii în manuscrisul
miscelaneu BN 17867**

Abstract

Biblioteca Națională a României a intrat recent în posesia unui manuscris diverse (nr. 17867), scris în secolul al 18-lea, care includea Istoria Țării Românești și a Bucureștilor săraci. Este un poem care a fost elaborat în acest secol, în timpul războiului ruso-turc (1768 - 1774) ca fundal tematic și având ca subiect evenimente privind voluntarii (Volintiri) care intră în București în noaptea de 07 noiembrie 1769.

Avem de-a face cu una dintre variantele textului, menționată doar în 1926, de către C. C. Giurescu și a fost, până de curând, pierdută.

Studiul de față analizează caracteristicile manuscrisului și integrează în colecții poemului filiație.

Cuvinte-cheie: manuscris miscelaneu, literatură română, poem român din secolul XVIII, politică, istorie, circulația manuscrisului.

The National Romanian Library recently came into possession of a miscellaneous manuscript (no. 17867), written in the 18th century, which included Istoria Țării Românești și a Bucureștilor săracii (History of The Romanian Country and the Poor Bucharests). It is a poem that was elaborated in that century, having The Russian-Turkish War (1768 – 1774) as a background and the events concerning the volunteers (volintiri) entering Bucharest in the night of 7th of November 1769 as a subject matter.

We are dealing with one of its lections, lection that was only mentioned in 1926, by C. C. Giurescu and was, until recently, lost.

The present study analyses the manuscript's characteristics and integrates it in the poem's lections filiation.

Keywords: miscellaneous manuscript, Romanian literature, Romanian poem in the 18th century, history and politics, manuscript circulation.

Irina GEORGESCU

Slavici publicistul

Résumé

Volumul apărut postum Slavici. De la Romania Jună la Tribuna de Ilie Guțan marchează patru momente esențiale de contextualizare a publicisticii slaviciene, jalonate de: 1) etapa pre-Tribuna, care îl plasează pe Slavici într-o fantasmă a integrării europene; 2) faza latentă a Tribunei, în care decelăm o biografie convulsivă; 3) momentul de apogeu al Tribunei, în care sunt puse în discuție menirea presei, feroarea și consecvența ideilor, mitul clemenței imperiale, cultura ca factor de coeziune națională; 4) etapa post-Tribuna, pusă sub semnul receptării critice și, într-o oarecare măsură, al protejării principiilor slaviciene.

Cuvinte-cheie: publicistica lui Slavici, revista Tribuna, volumul dedicat lui Slavici, menirea presei postpașoptiste.

Le tome du professeur universitaire Ilie Guțan, publié après sa mort, Slavici. De Roumanie jeune a la Tribune, marque quatre étapes essentielles de mise en contextes des publications de I. Slavici, échelonnées comme suit: 1) l'étape avant-Tribune, qui situe Slavici dans un phantasme de l'intégration européenne; 2) l'étape latente de Tribune ou l'on decele une biographie tourmentée; 3) l'étape d'apogée de la revue Tribune, au cours de laquelle on met en discussion le destin de la presse, la ferveur et la fermeté des idées, le mythe de la clemence royale, la culture comme facteur de cohésion nationale; 4) l'étape après-Tribune, mise sous le signe de la réception critique et dans une certaine mesure, de la protection des principes de Slavici.

Mots-cle: les publications de Slavici, la revue Tribune, le tome dédié à Slavici, le rôle de la presse post-quarantehuitième.

Maria CERNAT

Privatizarea informației și libertatea de expresie

Abstract

Acest articol este o recenzie a unei lucrări de sociologie mass-media publicată de curând de o tânără cercetătoare, Raluca Petre. Lucrarea ei, Journalism in Times of Major Changes, este rezultatul a peste cinci ani de cercetare întreprinsă cu prijejul studiilor doctorale la prestigioasa instituție academică School for Social Research din Varșovia. M-am oprit în articolul de față asupra celor mai importante aspecte pe care Raluca Petre le-a analizat în scopul de a oferi o imagine mai clară asupra felului în care jurnalismul românesc a evoluat în ultimele decenii. Luând drept punct de pornire reperele metodologice oferite de Pierre Bourdieu, Raluca Petre a efectuat o cercetare calitativă bazată pe interviuri în profunzime cu foarte mulți dintre jurnaliștii romani aparținând unor generații diferite. Odată terminată această importantă etapă a cercetării, Raluca Petre a fost în măsură să tragă niște concluzii foarte interesante cu privire la evoluția jurnalismului românesc.

Cuvinte-cheie: presa românească, libertatea de exprimare, criterii de evaluare a excelenței în jurnalism, propaganda politică, școli de jurnalism.

This is a review of a work published recently by a young sociologist, Raluca Petre. Her work, Journalism in Times of Major Changes, is the result of five years of research during her doctoral studies at the School for Social Research in Warsaw. In this article I tried to focus on the main aspects that Raluca Petre analyzed in order to offer a closer image on the way Romanian journalism evolved during the last decades. Taking as starting point the methodological tools offered by Pierre Bourdieu, Raluca Petre conducted a qualitative research based on the in-depth interviews with the Romanian journalists. After fulfilling this important task she was able to draw very important conclusions about the way the profession of journalism evolved in Romania.

Keywords: Romanian press, freedom of expression, journalistic evaluation criteria, political propaganda, Romanian journalists, schools of journalism.

Caius Traian DRAGOMIR
**Culturile drept opțiuni libere
ale umanității în istorie**

Abstract

Autorul propune o scurtă incursiune în teoriile referitoare la evoluția istoriei, insistând asupra finalității culturale a fiecărei societăți. Spre deosebire de civilizație, ale cărei roade sunt eminentamente tehnologice, sfera culturală a oferit omenirii modalități de raportare la univers. Marea moștenire greco-latină constă în faptul că Occidentul european și-a însușit ideea imperială, inteligența critică și capacitatea de continuă perfecționare. Spiritualitatea înseamnă totdeauna întoarcere la surse. Iar istoria Bătrânului Continent se confundă cu încercarea de recuperare a umanității și a umanismului.

Cuvinte-cheie: istorie, Europa, cultură, umanism, moștenire

The author offers a brief overview of the theories on the evolution of history, focusing on the cultural purpose of each society. Unlike civilization, whose fruits are purely technological, cultural sphere has provided ways of relating to the world of humanity. Great Greco-Latin heritage is that West European appropriated imperial idea, critical intelligence and the ability to continuous improvement and self forging. Spirituality means always return to the sources. And the history of the Old Continent merges with trying to recover the humanity and humanism.

Keywords: history, Europe, culture, Humanism, legacy

Lucian CHIȘU

The collateral risks of a polemic
**or about the publishing beginning
of C. Stere**

Abstract

Dedicat începuturilor publicisticii lui C. Stere, prezentul studiu se ocupă de 15 articole din săptămânalul Evenimentul literar din Iași, grupate de către cercetătorii vieții și ai operei lui C. Stere sub numele de Polemica. Scrierile l-au țintit pe Al. Vlahuță, directorul revistei Viața. Redactate la scurt timp după debutul său în presă, aceste articole subliniază, pe de o parte, ireconciliabil, linia ideologică dintre cele două publicații, și, pe de altă parte, un moment dificil pentru autor, care a folosit mai multe pseudonime. Diferendul va degenera de la polemici la pamflet, cooptarea, așa cum era de așteptat în mod natural, antrenând alte publicații de epocă. Ultima chestiune, dar nu cea din urmă, este că intervențiile ilustrează abilitățile înnăscute în privința scrisului de zi cu zi ale jurnalistului, oferind informații prețioase asupra evoluției personalității C. Stere, împlinite în arii diverse.

Cuvinte-cheie: C. Stere, Al. Vlahuță, Evenimentul literar, Viața, polemică.

Dedicated to the publishing beginnings of C. Stere, the present text deals with the 15 articles in the Iasi weekly newspaper The Literary Event, grouped by the researchers of C. Stere's life and work under the name Polemics; the works were aiming Al. Vlahuta as director of The Life magazine. Written shortly after his debut in press, these articles emphasize, on the one hand, the irreconcilable ideological line of the two publications, and, on the other hand, a difficult moment for the author who used multiple pseudonyms. The dispute shall degenerate from polemics to pamphlet, co-opting, as it was naturally expected, other magazines of the era to be involved in the events. Last, but not least, these interventions illustrate the innate abilities for daily, journalistic writing of the one invoked and offers precious information over the evolution of C. Stere's personality, accomplished in multiple areas.

Keywords: C. Stere, Al. Vlahuță, The Literary Event, The Life, polemics.

Mihaela BACULA

Ocurențe ale expresionismului in poezia lui Dimitrie Stelaru

Abstract

În articolul nostru ne referim la cateva influențe expresioniste sesizabile în lirica lui Dimitrie Stelaru, poet mai puțin sau deloc comentat prin această grilă. Luăm în considerare, în sprijinul aserțiunii noastre, un număr de poezii ca "Saltimbancul", "Bolnavă", "Destin", "Heruvomul", "Lumina intunericului" etc. în care sesizăm și analizăm o constelație de atitudini, teme și motive expresioniste: tensiunea spirituală și vitală, vocea profetică, strigătul existențial "vai, omule", citadinismul angoasant, peisajul sufletesc agonic și altele. Toate aceste incidențe expresioniste sunt integrate și valorizate într-o manieră personală de Dimitrie Stelaru, conferind o nouă dimensiune poeziei sale.

Cuvinte-cheie: hipertextualitate, intertextualitate, izotopie, expresionism, lexem, transcendență.

In our article we refer to a few expressionist influences noticeable in Dimitrie Stelaru's poetry which is to a small extent and seldom analysed from this point of view. To support this idea we take into consideration poems like "The Rope Dancer", "Ill", "Destiny", "The Cherub", "The Light of Darkness" where we notice and analyse a constellation of attitudes, themes and expressionist motives like the spiritual and vital tension, the prophetic voice, the existential cry 'alas man', the city fright, the agonic landscape of the soul and many others. All these expressionist incidences are integrated and valued in a personal manner by Dimitrie Stelaru, thus rendering his poetry a new dimension.

Keywords: hypertextuality, intertextuality, isotopy, expressionism, lexeme, transcendence.

Narcis ZARNESCU
Cantemir and the Kabbalah.
An attempt to reconstruct
a spiritual mapping

Résumé

Până în prezent, nici un cercetător, roman sau străină, nu a avut curiozitatea de a explora Ipoteza „alternativă” a istoriografiei cantemiriene, inclusiv idei, simboluri de Cabala, difuze, discrete în activitatea enciclopedică, a romancierului, filosofului și teologului Dimitrie Cantemir. Studiul nostru, Cantemir și Cabala. Proiect o harta a spiritualitate cantemiriană se bazează pe surse secundare, dar în schimb argumentul central este puternic: prin lecturi și informații, Cantemir este contemporan cu lumea secretă a Cabalei, a alchimiei, și a misterelor de inițiere. Este posibil ca prințul să fi citit în latină sau în arabă textele marilor cabaliști evrei, arabi, și mai ales italieni. Îi știa pe van Helmont și pe Christian Knorr von Rosenroth, prieten de-al lui Leibniz, pe Ficino și pe Mirandola. În mediile rusești a fost studiată Cabala, s-au practicat ritualurile masonice, însuși Cantemir fiind un inițiat enciclopedic. Evaluând mai multe sectoare și ipoteze culturale, studiul nostru își propune să cartografieze schematic gândirea cantemiriană, provocând astfel inerția tradiției critice.

Cuvinte-cheie: desecretizarea Cabbalei, Adam Kadmon, Picatrix, Sefer Yezirah, Zohar

Jusqu'a present aucun chercheur, roumain ou etranger, n'a pas eu la curiosite d'explorer une hypothese 'alternative' a la tradition historiographique cantemiresque, notamment les idees, les symboles de la kabbale, diffus, discrets dans l'oeuvre de l'encyclopediste, du romancier, du philosophe et theologue Cantemir. Notre etude, Cantemir et la kabbale. Projet pour une carte de la spiritualite cantemiresque, est fondee sur des sources indirectes, mais en echange l'argument central est solide: les lectures et les contemporains de Cantemir s'inscrivent dans l'univers secret de la kabbale, de l'alchimie, de l'initiation aux secrets. Il est possible que le Prince eut lu en latin ou en arabe les textes des grands kabbalistes hebreux ou arabes, et surtout Italiens. Il connaissait van Helmont et par lui Christian Knorr von Rosenroth, l'ami de Leibniz, il connaissait Ficin et Mirandolle. Dans les milieux russes on etudiait la kabbale, on pratiquait les rituels maconniques, Cantemir lui-meme etant un initie encyclopediste, donc complet. En evaluant plusieurs filieres et hypotheses culturelles, notre etude se propose de cartographier schematiquement l'esprit cantemirien, en provoquant ainsi l'inertie de la tradition critique.

Mots-cles: Kabbala denudate, Adam Kadmon, Picatrix, Sefer Yezirah, Zohar.

Napoleon POP
Valeriu IOAN-FRANC
„Experimentul” EURO (II)
**Guvernanța euro
și paradigma postcriză**

Abstract

Autorii, în curs de a publica o carte având ca obiect un posibil drum spre o monedă universală (globală), propun o analiză a stării de azi a economiei, din perspectivă monetară și nu numai. Sunt aduse în discuție cele mai recente preocupări europene și de peste ocean referitoare la nevoia de credibilitate și încredere în spațiul monetar mondial.

Cuvinte-cheie: finanțe, monedă, guvernanță monetară, nouă ordine economică internațională

The authors - intending to publish a book on a possible way to a universal (global) currency - propose an analysis of the present state of the economy from a monetary perspective and not only. They approach the latest European and overseas proposal regarding the need of credibility and confidence in the world's monetar space.

Keywords: Finance, Currency, Monetary Governance, New International Economic Order